

Virgars kvæði

1. Um so miklar avrekskappar
fornar søgur røða;
frægir vóru í fyrndini,
meg lystir um teir at kvøða.

*Nú lystir meg í dansin at gá,
meðan rósar og liljur,
tær grógvu væl.*
2. Eg kvøði um svørðið Mimmiring
og gangaran Skemming sterka,
og um Virgar Vølundsson,
so frægur til avreksverka.
3. Virgar situr í sínari høll,
høviskur var í ráðum,
heldur um steyp av brúnum mjøði,
kempuhondunum báðum.
4. Virgar so til orða tók,
iðeftir stríði brendi,
man tann kempa í heimi finnast,
sum stendur mær hogg av hendi?
5. Tá ið eh siti á Skemmingi,
og Mimmiring havi við lið,
eingin er so menskur til,
eg tingi um lív ella grið.
6. Svaraði ein av hansara gørpum,
roðin um andlitið dregur:
“Hevur tú hoyrt at Tíðrikur kongur,
for borgini Bern hann ræður?”
7. Hann hevur staðið í hildarleiki,
har kempur saman bresta,
kemur tú undir Tíðriks hogg,
tú stendur í vága mesta.”
8. Reiður Virgar Vølundsson
breiðum borði skjeyt,
allur tann hin dýri drykkur
um hallargólvið fleyt.
9. Virgar leyp úr gullstóli,
fram um drykkjuborð:
“Hvør var hasin av gørpum,
ið talar slík kempuorð?”
10. Skemmingur meg úr mfnari høll
skal bera á Tíðriks fund,
síðan skal eg við Mimmiringi
drepa hann sum ein hund.
11. Virgar klæðir sjálvan seg,
kappin tann hin reysti,
so leyp hann á Skemmings bak,
ei føtur við foldina festi.
12. So ríður Virgar Vølundsson
skundisliga fram,
gyltinir leika ringarnir,
hans góði gangari rann.
13. Brandar brotnar, brynjur bresta,
jörð vit eitur rennur,
gangarar bella, kempur fella,
eldur í fjøllum brennur.
14. Kappin reið gjøgnum heiðin skógv,
har risar á fløtum svóvu,
ljótir ormar runnu á jørð,
drekar á tindum lógu.
15. Virgar situr á Skemmings baki,
við Mimmiringi í hondum.
Miklar sær hann kempur ríða,
tað glógvar av bjørtum brøndum.
16. Mælti tað frægi Hildibrandur,
tá hann Virgar sá:
“Eg skal handa lítla dvørg
klúgva í lutir tvá!”
17. Hornbøgin fyri munnari mælir,
og hann Reymar reysti:
“Hann er ikki meiri dvørgur enn tú,
men riddarin er hann besti.”

¹Úr *Nýggju kvæðabókini* hjá Sverra Egholm, 1. bindi, bls. 58.

18. Ríða teir móti Virgar,
valdar kempur triggjar,
harðliga lupu á gangarum stórum,
teir runnu í jørð til kníggja.
19. Virgar leyp á gangara góðum,
hart sló kempuhjarta,
reið so móti Tíðriks gørpum
at royna tað stálið bjarta.
20. Hildibrand' hevði sí brand á loft,
hann mælir eitt orð av reiði:
"Hví ríður tú so álbrynjaður,
og loypur so goyst á heiði?"
21. "Hetta er Virgar Vølundsson,
ið klúgva kann stálið stinna,
eg fari mær til borgina Bern,
Tíðrik sterka at finna.
22. Eg kenni væl meistaran Hildibrand,
menskastur er av monnum,
Reymar unga og Hornbogin jall,
Tíðriks garpar av sonnum.
23. Eg havi staðið í kempustríð,
og riddarar felt til jarðar,
vilja tit standa for Virgar høggunum
við Mimmiringi svørðinum harða?"
24. Hildibrandur talar til Virgar sterka:
"Eg ráði um frið at byggja,
vit skulu ríða til borgina ta,
har kempur fyri liggja."
25. Hildibrandur fagnaði kappanum reysta
á skóginum har hann var.
Eg svørji tann eið á mína trú,
at Virgar prísir bar.
26. Kempur ríða á heiðin skógv,
fátt var teimum at meini,
sóu eina mikla borg,
hon skein sum silvurið reina.
27. Stóra só teir borgina,
til høggu síðu standa.
Har ráddi kappin Granaleiv,
ið væl kundi kempum granda.
28. Riddarar tólv á borgini vóru,
ið væl kundu brynjur skera,
óttadust reystu Tíðriks garpar,
betri var heima at verið.
29. Mælti tað Virgar Vølundsson,
hann heldur um brandin beyga:
"Eg helt at reysti Tíðrikur kongur
frægari kempur hevði!"
30. Eg skal ríða á kempuborg,
hálsar av at høgga,
meðan tit eftir Virgar' sterka
her á skóginum støðga."
31. Virgar reið frá Tíðriks gørpum,
kappin tann hin reysti.
Skemmingur leyp sum fuglur í ský,
hann jørð við bógvar bresti.
32. Kempur tólv á borgum lógu,
vanir við gyltnan vanda;
ógvuligir teir vóru at sjá,
við brynju og blonkum brandi.
33. Mælti tað riddarin Granaleiv,
tá hann sá Virgar ríða:
"Her man koma tann mikli kappi,
sum býður oss út at stríða.
34. Hann skal falla for mínum hondum,
eg skal hans høvur av sneiða.
Brandin hans eg hava skal,
hartil hans brynju breiðu."
35. Virgar leyp av Skemmings herðum,
menskastur var í landi,
so gekk hann á kempufund,
har mjøðurin fleyt í blandi.
36. Virgar gekk at breiðum borði,
sum kempur fyri sótu.
Hann var møddur av sínari ferð,
kostir vildi hann njóta.
37. Kappin fyri munni mælir,
alt fyri uttan ekka:
"Heilar sitið tit kempur tólv,
tit gevið mær mjøð at drekka!"

38. Fáí eg ikki tað lívið lystir,
at svala for hjarta niður,
eg skal tykkum í stykkir høgga,”
Virgar sterki sigur.
39. Upp leyp riddarin Granaleiv,
hann heldur um brandin dýra:
“Gongur tú ikki av hesari borg,
so høggi eg av tín svíra!”
40. Tað var Virgar Vølundsson,
sínnum svørði brá.
Hann kleyv riddaran Granaleiv
sundur í lutir tvá.
41. Hann kleyv riddaran Granaleiv
sundur í lutir tvá.
Øllum hinum kempunum
høgdi hann høvur frá.
42. Virgar tók tað silvursteyp,
á breiðum borði stóð,
drakk hann tað, ið lívi lysti,
orna tók kempublóð.
43. Virgar seg frá borgum dró,
fróur av gyltnum drykki,
reið so aftur til Tíðriks garpar
á skóginum har teir liggja.
44. “Standið upp reystu Tíðriks garpar,
tit verið ei ræddir trælir,
vit skulu ríða til hallar heim,
kostir niður at svala.
45. Eg havi felt tær kempur niður,
sum ongin tordi at mæta,
leypið í friði á gangarar upp,
ei verður blóðug gøta.”
46. Garpar fýra til hallar riðu,
heitt var kempublóðið,
gingu so á høggar borgir,
fast av miklum móði.
47. Drukku teir teir gyltnu drykkir
á kempuborgini vóru.
Síðla var um aftanin,
garpar til songar fóru.
48. Hildibrand’ vaknar á miðjari nátt,
til svikalist hann kendi.
Virgars brand úr slíðrum stjól,
og sín í staðin rendi.
49. Árla var um morgunin,
sólin roðar víða,
kempur búgvast innanhallar
á Tíðriks fund at ríða.
50. Mælti tað Virgar Vølundsson:
“Eg havi ráð og minni,
eg skal borg í grundir brenna,
har kempur sita inni.
51. Teir stíga á sínar hestarnar,
teir ríða borgum frá,
login dreiv til himmals upp,
tá gingu kostir á.
52. Ríða gjøgnum heiðin skógv
valdar kempur fýra,
ikki sóust tílíkir
sita í søðlum dýru.
53. Mikla sóu teir borgina,
hon skein sum silvurið hvíta,
hana átti Tíðrikur kongur,
ógvuligur at líta.
54. Virgar so til orða tekur,
ið væl kundi brynjur skera:
“Ríðið tit á borgir upp,
eg skal eftiri vera.
55. Berið Tíðriki kongi boð,
menskastur er í londum:
Virgar ríður á grønum vølli
við Mimmiringi í hondum.”
56. Tíðrikur situr í hásæti,
riddarin var hann besti.
Ei tann kempa so mensk var til,
ið hann ikki kleyv av hesti.
57. Ein kom kempa í høllina inn,
allir undraðust á,
gyltnan brand við lendar bar,
mikil í brynju blá.

58. Tíðrikur seg úr stóli lyfti,
smílist undir lín:
“Ver vælkomin meistarinn Hildibrandur
aftur til harra tín.
59. Tú hefur verið á heiðin skógv
tín harras boð at bera,
drekki nú alt hvat lívið lystir,
eg kann tær ei betur gera!”
60. Mælti tað frægi Hildibrandur,
hann stóð í brynju víðu:
“Virgar er á grønum vølli,
hann býður tær út at stríða.”
61. Tíðrikur fór í brynjuna,
hon skein sum sólin bjarta,
so leyp hann á Falkin upp,
hann var sum náttin svart.
62. Tíðrikur reið á vøllin fram,
hann leikar við brandi nýggja.
Honum fylgdu riddarar nógvir,
tann kempudyst at síggja.
63. Hildibrand’ tók eitt drykkjuker,
fúsar til kempuverka,
reið so aftan á Tíðriks garpar,
at bera for Virgar sterka.
64. Virgar ríður á grønum vølli,
for ongum vildi hann dvína,
kempur sá hann frá borgum ríða,
hansara lív at týna.
65. Virgar situr á Skemmings baki,
ei gerast stundir blíðar,
reið so móti Tíðriki kongi
um æru og lív at stríða.
66. Mælti tað reysti Tíðrikur kongur,
hann treiv um stálið stinna:
“Hvør er hesin vándi trælur,
ið meg ætlar at vinna?”
67. “Eg eri ríðin av mínari høll
higar á Skemmings herðum,
ikki havi eg trælamerki,
men kongaborin eg eri!
68. Eg havi staðið í hildarleiki,
og kempur høgt úr serki,
fremj tín manndóm Tíðrikur kongur,
berst móti Virgari sterka.
69. Reyamar tók sítt silvurhorn,
Tíðriki kongi rætti:
“Drekki tú hetta kongur mín,
slíkt kann ódnir lætta!”
70. Reyamar mælir av reiðum huga,
slíkt var mikið undur:
“Høgg nú Virgar Vølundsson
av í herðum sundur!”
71. Tað gjørdi frægi Hildibrandur
fast av miklari reiði,
so sló hann til Reyamar unga,
at opin fell hann á heiði.
72. Hildibrandur drykkjuker
skeyt í Virgars hendur:
“Statt væl Virgar Vølundsson,
tú kann tín hest væl venda.”
73. Virgar drakk tann dýra drykk,
kempan tann hin balda:
“Takk havi frægi Hildibrandur,
eg skal míni lyftir halda!”
74. Teir ríða saman á grønum vølli,
ei var barna gaman,
ikki trivust har ræddir menn,
sum kempurnar brustu saman.
75. Kongar tveir í hildarleiki
svørð í luftini venda,
hestarnir stigu á foldina fast
hvønn annan til jarðar at senda.
76. Virgar høggur ógvuliga,
hann reið á Skemmingi stinna.
Skjöldið hann út Tíðriks hondum
kleyv í lutir tvinnar.
77. Tíðrikur brand í lofti dró,
slíkt er konga siður,
stykki hann úr Virgars hjálmi
feldi til jarðar niður.

78. Virgar brá við brandi beyga,
ei mátti megi tróta,
Tíðrikur spjót úr hondum misti,
hann mundi ei sœmdir njóta.
79. Kempur lupu av gangarum góðum,
ikki við so blíðan,
herviligir teir vóru at sjá,
teir gingu til fótis at stríðast.
80. Tíðrikur kongur og Virgar sterki
bardust sum lœvur reyðar.
Óttaðust reystu Tíðriks garpar,
teir frykta sín harras deyða.
81. Virgar hjá av grimum treysti,
vildi ei megi loyna,
ætlaði Tíðriki banasár,
sín odd í hjálmin royna.
82. Kappin brand av ilsku brá,
hann vildi hjálmin granda,
sundur gekk hans góða svørð
ímillum hans beggja handa.
83. Mælti tað Virgar Vølundsson
í stríðinum har hann var:
“Bannaður veri faðir mín,
ið brandin úr smiðju bar!
84. Betri kundi mín sæli faðir
brandin til mín gjørt,
tá skuldi Virgar Vølundsson
sigur úr stríði ført!
85. Betri kundi mín sæli faðir
brandin til mín skorið,
tá skuldi Virgar Vølundsson
sigur um ríkir borið!”
86. Tíðrikur vegur við gyltnum brandi,
tann kempukongurinn sterki,
ætlaði at klúgva Virgar sterka
úr breiðum brynuserki.
87. Hildibrand’ svørð úr slíðrum dró,
kempan var hann príúð:
“Ikki skal Virgar lívið láta,
hann menskari er enn tú!
88. Virgar feldi tær kempur tólv,
ið tú kundi ikki vinna.
Gev honum lív og drep hann ei,
tí frægari eingin finnist!”
89. “Hoyr tað frægi Hildibrandur,
hvat kongur tín teg biður,
fer tú ikki frá mínum eygum,
eg klúgvi teg av í miðju!
90. Eg skal Virgar Vølundsson
av í herðum sneiða,
ikki skulu trælir fleiri
Tíðriki eggja til reiði!”
91. Hildibrand’ Mimmiring Virgari rætti,
hann gerst nú nýtur drongur:
“Statt væl Virgar Vølundsson,
eg kann tær ei dugna longur!
92. Mimmiring eg úr gyltnum slíðra
stjól á kempuborg,
stallbróðir tín eg vera vil
í gleði sum í sorg.”
93. Virgar fevndi Mimmiring,
hann glógvar í blóðinum reyða.
Eg svørji tann eið á mína trú,
hann kysti tann brandin beyga.
94. “Kom nú frægi Tíðrikur kongur,
lat brandar saman bresta,
lítið eg virði títt konganavn
og garpaliðið reysta!”
95. Tá var stríð á grønum vølli,
svørð mót brynjum gella.
Hvørgin kappin sár hann fekk,
og hvørgin mundi fella.
96. Teir ganga saman kongar tveir,
royndir í vápnaferð,
Virgar høggur við Mimmiringi,
hann brandin yvir sær ber.
97. Virgar hjó av kreftum øllum,
slíkt mundu fornir rósa.
Tíðrikur undir høggið kom,
tá rivnaði brynjan ljósa.

98. So var reysti Tíðrikur kongur
møddur av tungum stríði,
stálið sterka for brósti var brotnað,
og sárini fimm í síðu.
99. Ditmar sterki av Bernaborg,
hægstur av kongum øllum,
leyp ímillum garpar tveir,
har teir bardust á vølli.
100. “Hoyr tað Virgar Vølundsson,
tú hogg ikki til so fast.
Tíðrikur er í váða staddur,
nú brynjan breiða brast.
101. Eg vil geva tær góðs og garðar,
hartil moyggj ta bestu,
gevur tú Tíðriki lív og grið,
ei oddin í hjartað festir.”
102. Mælti tað Virgar Vølundsson,
hann festir hjálmabond:
“Eg vil ríða for faðir mín
við Tíðriks høvur í hond.
103. Tíðrikur hann skal lívið týna,”
Virgar sterki mælir.
“Hann skal koma at sanna tað,
at eg eri eingin trælur!
104. Tú ríð burt Ditmar kongurin,
lat ikki leikin støðga,
lýðir tú ikki á Virgars orð,
hann skal teg í stykkir høgga!”
105. Rødna tóku teir gyltnu brandar,
tað mundu kempur síggja.
Tíðrikur kongur og Virgar sterki
møttust aftur í víggi.
106. Tíðrikur reiggjar svørð íkring,
hann vá við brandi harða,
skjöldið hann úr Virgars hondum
kleyv í tvey til jarðar.
107. Virgar hoggur við Mimmiringi,
hann vegur við eggjateini,
sprettir oman av Tíðriks høvdi
hjálmin av gullinum reina.
108. Hjálmin hogg hann av Tíðriks høvdi,
so hár og húðin fylgdu.
Ikki sást eitt tílíkt hogg,
eggin beinið kyldi.
109. Blikna tóku Tíðriks garpar,
royndir í kempuferð.
Tað er mær av sonnum sagt,
at tárini fullu á jørð.
110. “Hoyr tað Virgar Vølundsson,”
Hildibrand’ mælir av munni.
“Tú hevur staðið í stríð í dag,
og sigurin hevur tú vunnið.
111. Drep ikki reysta Tíðrik kong,”
Hildibrand’ talar á vøllum.
“Hevndur verður deyði hans
av Tíðriks gørpum øllum.”
112. “Eg ræðist ongan Tíðriks garpa
í stríð mót mær at standa.
Fyri títt orð hann lív skal njóta
og mongum kempum granda!”
113. Tíðrikur kongur og Virgar sterki
fevndust í kempurúgvu,
riðu so allir til borgina Bern,
hagar eg kvæðið snúgví.
114. Drukku teir í Tíðriks høll
eftir fornum síði.
Virgar sterki prásin bar
millum alt garpaliðið.
115. Virgar bleiv ein av Tíðriks gørpum,
satt at siga frá.
Trúliga fylgdi hann harra sínum,
hann var hans gævasta ráð.

Hans Meinhard Djurhuus (1920–1980)